Lietas Nr. C734773324

Lietas arhīva Nr.C-2607-25/44

ECLI:LV:ZRT:2025:0919.C73773324.3.S

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Ogrē 2025. gada 19. septembrī

Zemgales rajona tiesa: tiesnesis Dz.Melbārdis

ar tiesas sēdes sekretāri D.Saviču,

piedaloties prasītāja pārstāvim /Persona B/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu SIA „Watu Auto” prasībā pret /Persona A/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2024. gada 11. decembrī prasītājs SIA „Watu Auto” cēlis tiesā prasību pret atbildētāju /Persona A/ par parāda piedziņu, kurā, pamatojoties uz Civillikuma 1587., 1589., 1716., 1717., 1779., 1785., 2112., 2124., 2150., 2152. pantu, lūgts:

1) piedzīt no /Persona A/ par labu prasītājam galveno parādu 3293,43*euro*, līgumsodu 167,44 *euro*, pavisam kopā 3460,87 *euro*,

2) noteikt prasītāja tiesības līdz sprieduma pilnīgai izpildei saņemt no atbildētāja likumiskos 6 % gadā no nesamaksātās parāda summas,

3) piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam visus tiesāšanās izdevumus.

Prasības pieteikums pamatots ar šādiem apstākļiem.

[1.1] 2021. gada 27. oktobrī starp prasītāju un /Persona A/ (turpmāk – atbildētājs), tika noslēgts Transportlīdzekļa ilgtermiņa nomas līgums /Līguma numurs A/ (turpmāk – Līgums).

Prasītājs nodeva atbildētājam lietošanā (nomā) transportlīdzekli /Transportlīdzeklis B/ izlaiduma gads: /Datums T/, automašīnās reģistrācijas Nr. /Transportlīdzeklis A/ (turpmāk – Transportlīdzeklis). Nomas termiņš tika noteikts 60 mēneši, un noteikts, ka nomas minimālais termiņš ir 12 mēneši, kā arī atbildētājam ir pienākums maksāt prasītājam līgumsodu par Līguma pirmstermiņa izbeigšanu minimālās nomas termiņa laikā piecu mēnešu nomas maksājumu apmērā. Maksa par Transportlīdzekļa nomu tika noteikta 149,50*euro* mēnesī.

[1.2] Ar 2021. gada 27. oktobra pieņemšanas-nodošanas akta parakstīšanu Transportlīdzeklis tika nodots atbildētājam faktiskajā valdījumā, kurš bija labā tehniskā un vizuālā stāvoklī, nekādi defekti un bojājumi netika konstatēti.

[1.3] Atbildētājam 2023. gada 31. oktobrī nosūtīts Paziņojums par vienpusēju atkāpšanos no Līguma pirms termiņa, informējot par neizpildīto saistību apmēru, kā arī pienākumu līdz 2023. gada 11. novembrim nogādāt Transportlīdzekli prasītājam.

[1.5] Ņemot vērā faktu, ka atbildētājs pats nevarēja nogādāt transportlīdzekli prasītājam, 2023. gada 15. novembrī prasītāja pārstāvis ieradās atbildētāja norādītajā vietā ar auto evakuatoru un pārņēma Transportlīdzekļa valdījumu.

[1.6] 2023. gada 15. novembrī pieņemšanas-nodošanas aktu parakstīja tikai prasītāja pārstāvis, jo atbildētājs noteiktajā laikā un vietā neieradās. Transportlīdzeklim tika konstatēti vairāki defekti, kas norādīti aktā. Konstatēts, ka nepieciešams veikt padziļinātu tehniskā stāvokļa novērtēšanu. Pēc Transportlīdzekļa nogādāšanas autoservisā tika konstatēts, ka tam ir būtiski bojājumi un pēc Transportlīdzekļa vērtības noteikšanas tika secināts, ka tā remontdarba tāme ir nesamērīgi liela pret Transportlīdzekļa aptuveno vērtību pēc tā saremontēšanas.

[1.7] Transportlīdzeklis pārdots izsolē par 360 *euro*. Par izsoles rīkošanu prasītājs samaksāja atlīdzību pakalpojuma sniedzējam SIA Konsultatīvā sabiedrība “Conventus” 52,27*euro* apmērā. Par Transportlīdzekļa transportēšanas pakalpojumu no atbildētāja dzīvesvietas, prasītājs samaksāja CIA CAR MR atlīdzību 90,75 *euro*. Saskaņā ar Līguma Vispārīgo noteikumu 8.1.3.punktā un Cenrādī norādīto, atbildētājam jāmaksā ar Transportlīdzekļa meklēšanu un atgūšanu saistītie vidējie izdevumi 200 *euro*.

[1.8] Līdz pieteikuma sagatavošanas dienai atbildētājs nav veicis pilnīgu saistību izpildi, kas izriet no Līguma.

[1.9] Puses Līgumā vienojušās par līgumsodu, kas izteikts kā konkrēta naudas summa par līguma izbeigšanu pirms termiņa. Prasītājs norāda, ka piemērotais līgumsods kvalificējams kā līgumsods par saistību neizpildi vispār, jo atbildētājs neizpildīja saistību nomāt Transportlīdzekli sešdesmit mēnešus. Tādējādi līgumsods 149,50 *euro* apmērā piemērots kā vienreizējs par Līguma pirmstermiņa izbeigšanu viena mēneša nomas maksas apmērā. Saskaņā ar Līguma Vispārīgo noteikumu 9.3. punktu prasītājs par maksājumu kavēšanu par laika periodu aprēķinājis līgumsodu 17,94 *euro* apmērā, kas samazināts līdz 10% no pamatparāda.

[1.10] Līguma Vispārīgo noteikumu 6.7., 10.7. punktā noteikts atbildētāja pienākums uzturēt Transportlīdzekli labā tehniskā kārtībā un atgriezt to ne sliktākā tehniskā stāvoklī, kādā tas bija pieņemšanas-nodošanas akta parakstīšanas brīdī. Prasītājs uzskata, ka saskaņā ar Līguma Vispārīgo noteikumu 8.3. punktu, no atbildētāja piedzenama nesegtā Transportlīdzekļa vērtība 2630 *euro* apmērā.

[1.11] Prasības kopējā summa ir 3460,87 *euro*, kas sastāv no Transportlīdzekļa nomas maksas parāda 299 *euro* apmērā, transportēšanas (evakuatora) izdevumiem 90,75 *euro* apmērā, transportlīdzekļa atlikušās vērtības summas 2630 *euro* apmērā, Transportlīdzekļa pārdošanas izdevumiem 52,27 *euro* apmērā, parāda atgūšanas izdevumiem 7 *euro* apmērā, administratīvām izmaksām 14,41 *euro* apmērā, Transportlīdzekļa atgūšanas saistītiem izdevumiem 200 *euro* apmērā, līguma pirmstermiņa laušanas līgumsoda 149,50 *euro* apmērā, līgumsoda par nomas maksas samaksas kavēšanu 17,94 *euro* apmērā.

[2] Prasītāja pārstāvis tiesas sēdē prasību uzturēja uz prasības pieteikumā norādītajiem pamatiem. Atbildētājs tiesas sēdē nepiedalījās, par tiesas sēdi atbildētājam uz viņa deklarēto dzīvesvietu nosūtīta tiesas pavēste, rakstveida paskaidrojumi nav sniegti, informācija par neierašanās iemesliem nav saņemta, kā arī nav saņemts lūgums atlikt lietas izskatīšanu.

Tiesa, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 156. panta pirmo daļu, nolēma izskatīt lietu bez atbildētāja klātbūtnes.

Motīvu daļa

[3] Uzklausot tiesas sēdē prasītāja pārstāvja paskaidrojumu, pārbaudot lietā esošos rakstveida pierādījumus un novērtējot tos kopsakarā, tiesa atzīst, ka prasība ir daļēji pamatota un apmierināma daļēji.

[4] Lietā ir konstatēti šādi apstākļi.

[4.1] Lietā nav strīda par to, ka starp atbildētāju un prasītāju 2021. gada 27. oktobrī noslēgts Transportlīdzekļa ilgtermiņa nomas līgums /Līguma numurs A/.

[4.2] No lietā esošā 2021. gada 27. oktobra pieņemšanas-nodošanas akta redzams, ka ar tā parakstīšanu Transportlīdzeklis tika nodots atbildētājam faktiskajā valdījumā, kurš bija labā tehniskā un vizuālā stāvoklī, nekādi defekti un bojājumi netika konstatēti.

[4.3] No lietā esošā 2023. gada 31. oktobra Paziņojuma par vienpusēju atkāpšanos no Līguma pirms termiņa redzams, ka atbildētājam nosūtīta informācija par neizpildīto saistību apmēru, kā arī norādīts, ka līdz 2023. gada 11. novembrim jānogādā Transportlīdzeklis prasītājam.

[4.4] No lietā esošā 2023. gada 15. novembra pieņemšanas-nodošanas aktam, kā arī no prasītāja pārstāvja sniegtajiem paskaidrojumiem tiesas sēdē, konstatējams, ka Transportlīdzeklis nogādāts no Lielvārdes uz Rīgu, tā atslēgas nodeva cita persona. Aktā norādīts, ka Transportlīdzeklis ilgstoši stāvējis, ir skrāpējumi, stipra korozija, izlādējies akumulators. Norādīts, lai precizētu auto stāvokli nepieciešams novērtējums.

[4.5] Lietā esošais SIA CAR MR 2023. gada 15. novembra rēķins Nr. 335/2023 un AS “Citadele banka” 2023. gada 24. novembra debeta paziņojums apliecina faktu, ka prasītājs par Transportlīdzekļa transportēšanu samaksāja pakalpojuma sniedzējam atlīdzību90,75 *euro* apmērā.

[5] Prasītājs lūdzis tiesu piedzīt prasītāja labā no atbildētāja galveno parādu 3460,87 *euro*, kas sastāv no Transportlīdzekļa nomas maksas parāda 299 *euro* apmērā, transportēšanas (evakuatora) izdevumiem 90,75 *euro* apmērā, transportlīdzekļa atlikušās vērtības summas 2630 *euro* apmērā, Transportlīdzekļa pārdošanas izdevumiem 52,27 *euro* apmērā, parāda atgūšanas izdevumiem 7 *euro* apmērā, administratīvām izmaksām 14,41 *euro* apmērā, Transportlīdzekļa atgūšanas saistītiem izdevumiem 200 *euro* apmērā, līguma pirmstermiņa laušanas līgumsoda 149,50 *euro* apmērā, līgumsoda par nomas maksas samaksas kavēšanu 17,94 *euro* apmērā.

Saskaņā ar Civillikuma 1402. pantu saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma. Civillikuma 1590. pants noteic, ka katrai pusei ir pret otru prasības tiesība par līguma izpildīšanu [..]. Savukārt Civillikuma 1587. pantā noteikts, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumu.

Civillikuma 2112. pants noteic, ka noma vai īre ir līgums, ar ko viena puse piešķir vai apsola otrai par zināmu nomas vai īres maksu kādas lietas lietošanu.

[5.1] Nomnieka pienākums maksāt nomas maksu līgumā noteiktajos termiņos noteikts Civillikuma 2141. pantā.

Kā tas norādīts šī sprieduma [1.1], [4.1] apakšpunktā, starp prasītāju un atbildētāju noslēgts Transportlīdzekļa ilgtermiņa nomas līgums, saskaņā ar kuru Transportlīdzekļa nomas termiņš noteikts 60 mēneši, ar ikmēneša nomas maksājumu 149,50 *euro*. Kā arī atbildētājam bija jāveic maksājumi atbilstoši Līguma pielikumā Nr. 1 pievienotajam maksājuma grafikam.

No prasības pieteikumam pievienotā 2023. gada 31. oktobra Paziņojuma par vienpusēju atkāpšanos no Līguma pirms termiņa redzams, ka prasītājs saskaņā ar Līguma vispārīgo noteikumu 10.3.1. punktu atkāpās no līguma.

Civillikuma 1589. pants paredz, ka vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

Tiesa atzīst, ka prasītājs pamatoti lūdzis pilnībā samaksāt nesamaksāto nomas maksu 299 *euro*, jo atbildētājs kavēja līgumā noteiktos maksājumus, un Transportlīdzekļa atgūšanas saistītos izdevumus 200 *euro*.

[5.2] Prasījums daļā par Transportlīdzekļa atlikušās vērtības summas 2630 *euro*, Transportlīdzekļa pārdošanas izdevumu 52,27 *euro* piedziņu vērtējams kā prasījums par zaudējumu, kas prasītājam radušies sakarā ar to, ka atbildētājs nav atgriezis prasītājam Transportlīdzekli tādā stāvoklī, kādā to ir saņēmis, piedziņu.

Civillikuma 1779.pants noteic, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību ir izdarījis.

No Civillikuma 1775., 1779.panta jēgas un satura secināms, ka lietās par zaudējumu atlīdzību ir nepieciešams konstatēt šādus priekšnoteikumus:

1) personas prettiesisku rīcību (darbību vai bezdarbību);

2) zaudējumu esība un to konkrētu apmēru;

3) cēlonisko sakaru starp personas rīcību un zaudējumiem.

Saskaņā ar Līguma Vispārīgo noteikumu 8.1.2. apakšpunktu, nomniekam vienpusēji atkāpjoties no līguma, transportlīdzeklis nekavējoties ir jānodod iznomātāja valdījumā klientu apkalpošanas centrā, tā darba laikā.

Savukārt Līguma Vispārīgo noteikumu 10.7. apakšpunktā noteikts nomnieka pienākums atgriezt transportlīdzekli prasītājam ne sliktākā tehniskā stāvoklī, kādā transportlīdzeklis bija pieņemšanas – nodošanas akta parakstīšanas brīdī.

No lietā iesniegtā 2023. gada 15. novembra transportlīdzekļa pieņemšanas-nodošanas akta redzams, ka prasītājam, pēc transportlīdzekļa pārņemšanas valdījumā, iespējams radās papildu izdevumi, jo prasītājs Transportlīdzekli atguvis tādā stāvoklī, kas neatbilst nomas līguma noteikumiem un tajā konstatēti stikla, krāsojuma, virsbūves, salona bojājumi. Norādīts, ka ir skrāpējumi, stipra korozija, “beigts” akumulators. Kā arī norādīts, ka auto stāvokļa precizēšanai nepieciešams papildus vērtējums. Vienlaikus atzīstams, ka izdevumu (zaudējumu) apmērs ir jāpierāda.

Atbilstoši Līguma Vispārīgo noteikumu 8.3. apakšpunktam, ja atgrieztais transportlīdzeklis neatbilst Vispārīgo noteikumu 8.2. punktā noteiktajam, nomniekam (atbildētājam) ir pienākums 3 darba dienu laikā pēc iznomātāja rēķina/paziņojuma saņemšanas segt remontdarbu un materiālu izdevumus, kas nepieciešami transportlīdzekļa sakopšanai/atjaunošanai tādā stāvoklī, kādā tas atradās transportlīdzekļa nodošanas dienā nomniekam un varētu saņemt atļauju piedalīties ceļu satiksmē. Kopšanas pakalpojumu, remontdarbu un materiālu izdevumu apmēru nosaka iznomātājs, pamatojoties uz pakalpojumu sniedzēju un pārdevēju piestādītajiem rēķiniem vai tāmēm. Ja Transportlīdzeklis ir tādā stāvoklī, ka to nav iespējams atjaunot, Nomniekam (atbildētājam) ir pienākums 3 darba dienu laikā pēc Iznomātāja (prasītāja) pieprasījuma samaksāt Iznomātājam Transportlīdzekļa atlikušo vērtību attiecīgajā brīdī kā atlīdzību par Iznomātājam radītajiem zaudējumiem.

Arī atbilstoši Līguma Vispārīgo noteikumu 9.1. apakšpunktam, kas gan tieši neregulē situāciju, kurā transportlīdzeklis kā šajā gadījumā tiek atgriezts, bet gan ir ticis bojāts vai gājis bojā, ir paredzēta kārtība, kādā Nomnieks sedz Iznomātājam visus tā rezultātā radušos zaudējumus un izdevumus (ieskaitot, bet ne tikai izdevumus par Transportlīdzekļa aizvietošanu, remonta darbus, kompensāciju par vērtības zudumu, neiegūto peļņu u.c.). Proti, saskaņā ar šo punktu, “[..] puses vienojas, ka, aprēķinot izdevumus par Transportlīdzekļa aizvietošanu, tiek pieņemts, ka zaudējumu apmērs atbilst transportlīdzekļa vērtībai, kuru nosaka Iznomātāja piesaistīts vērtētājs, kura pakalpojumus apmaksā Nomnieks, atskaitot Iznomātāja saņemto apdrošināšanas atlīdzību (ja tāda tiek izmaksāta) un pieskaitot nokavējuma procentus 0,5% apmērā no kopējās summas par katru zaudējumu atlīdzināšanas kavējuma dienu”.

Izskatot lietu, 2025. gada 25. augusta tiesas sēdē prasītāja pārstāvis apstiprināja, ka konkrētajā lietā prasītājam nav iespējams iesniegt pierādījumus par Transportlīdzekļa vērtējumu, jo tas nav atrasts. Paskaidroja, ka Transportlīdzeklis tika pārdots saskaņā ar Līguma Vispārīgo noteikumu 9.1.punktu, ka papildus pierādījumus, ka bijis veikts Transportlīdzekļa vērtējums, ka atbildētājam iegādāta OCTA polise, par kuru piemērojamas administratīvās izmaksas, kā arī paša Transportlīdzekļa pārdošanas faktu izsolē, nevar iesniegt.

Līdz ar to tiesa konstatē, ka lietā nav pierādījumi par to, ka tika veikta transportlīdzekļa vērtēšana un ka bija iegādāta OCTA polise.

Lietā nav vērtējuma, tādējādi nav pierādīts, ka vērtēšana vispār ir notikusi. Nav iesniegti pierādījumi, ka ir izpildītas Līguma prasības par vērtējuma nodošanu atbildētājam ar pieprasījumu labprātīgi segt Transportlīdzekļa vērtības samazinājumu, nav pierādījumu par to, ka Transportlīdzekli nav iespējams atjaunot vai tā atjaunošanas izmaksas pārsniedz Transportlīdzekļa vērtību, kas, iespējams, būtu pamats Transportlīdzekļa pārdošanai izsolē, lai noteiktu patiesos zaudējumus. Tiesa tomēr cita starpā norāda, ka puses Līgumā nav vienojušās, ka šādos gadījumos zaudējumu noteikšanai būtu piemērojama Transportlīdzekļa pārdošanai izsolē, bet gan ir paredzēta cita kārtība – transportlīdzekļa vērtības noteikšanai, attiecīgi zaudējumus nosakot no transportlīdzekļa vērtību konkrētajā brīdī starpības.

Lietā arī nav pierādījumu, ka prasītājs atbildētāja vietā būtu iegādājies OCTA polisi, kas būtu pamats administratīvo izmaksu par OCTA polisi piemērošanu. Tāpat lietā nav pierādījumi par to, ka prasītājs ir nosūtījis atbildētājam vērtējumu (ja tāds ir bijis), kā arī atbilstoši Līguma Vispārīgo noteikumu 8.3. apakšpunktam, nosūtījis pieprasījumu samaksāt prasītājam atlīdzību par Iznomātājam radītajiem zaudējumiem.

Kā jau minēts iepriekš, zaudējumu viens no priekšnoteikumiem ir zaudējumu apmērs. Tas ir jāpierāda personai, kas uzskata, ka zaudējumi ir radušies. Zaudējumu apmēru var pierādīt dažādiem līdzekļiem, tomēr primāri ir jāvadās no pušu noslēgtajā darījumā paredzētās kārtības. Kā redzams, starp pusēm noslēgtajā līgumā ir noteikta kārtība, kādā zaudējumi tiek novērtēti – to veic Iznomātāja piesaistīts vērtētājs. Attiecīgi zaudējumi varētu būt iespējamie remonta izdevumi vai, iespējams, starpība starp transportlīdzekļa sākotnējo vērtību un vērtētāja noteikto vērtību (taisnīgi gan pēdējā gadījumā būtu atskaitīt arī attiecīgo nolietojumu). Nekāda vērtējuma lietā nav. Līgumā nav atrunāts, ka prasītājs būtu tiesīgs transportlīdzekļa vērtības noteikšanai un attiecīgu zaudējumu aprēķināšanai pārdot transportlīdzekli izsolē, turklāt nav atrunāts, ka no nomnieka būtu piedzenami arī izdevumi par pārdošanas organizēšanu. Tikai tad, ja prasītājs ir ievērojis līgumā noteikto kārtību un vērsies pie atbildētāja ar prasību segt transportlīdzeklim nodarīto bojājumu kompensāciju, un atbildētājs to nesegtu, prasītājam būtu tiesības prasīt šo kompensāciju tiesas ceļā.

Tiesa norāda, ka neviens no līguma punktiem neparedz transportlīdzekļa pārdošanu, kas būtu pamats kā zaudējumus iekasēt vērtības starpību.

Prasītāja pārstāvis tiesas sēdē atzina, ka lietā nav iesniegti ne pierādījumi par Transportlīdzekļa vērtēšanu, ne arī to, ka atbildētājam būtu iegādāta OCTA polise.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93. panta pirmo daļu pusei jāpierāda tie fakti, ar kuriem tā pamato savus prasījumus. Savukārt šī panta otrā daļa noteic, ka pierādījumus iesniedz puses. Tikai tad, ja prasības pamatotība ir pierādīta, tiesai ir pamats taisīt apmierinošu spriedumu.

Tā kā zaudējumu apmērs nav noteikts starp pusēm noslēgtā līgumā paredzētā kārtībā, tiesa atzīst, ka prasītāja lūgums piedzīt no atbildētāja Transportlīdzekļa atlikušās vērtības summu 2630 *euro*, Transportlīdzekļa pārdošanas izdevumus 52,27 *euro* un administratīvās izmaksas 14,41 *euro*, nav pamatots un ir noraidāms.

[6] Prasītājs lūdzis tiesu piedzīt prasītāja labā no atbildētāja līgumsodu 167,44 *euro*, proti, līgumsodu 17,94 *euro*par Līgumā noteikto maksājumu kavēšanu par laika periodu no 2023. gada 7. oktobra līdz 2023. gada 31. oktobrim un līgumsodu 149,50*euro* apmērā saskaņā ar Līguma Speciālo noteikumu 3. punkta 3. apakšpunktu.

Civillikuma 1716. pants noteic, ka līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību neizpildi vispār, nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā).

Civillikuma 1720. pants noteic, ka kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu, pirmkārt, ja tieši tā bijis norunāts; otrkārt, ja līgumsods bijis norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstajā laikā.

[6.1] Līguma Vispārīgo noteikumu 9.3. apakšpunkts paredz, ka iznomātājam (prasītājam) ir tiesības piemērot nomniekam (atbildētājam) līgumsodu 0,5 % apmērā no kavētās summas par katru kavējuma dienu.

Ievērojot to, ka atbildētājs nav veicis maksājumus nomas līgumā noteiktajā kārtībā un termiņos, tiesa atzīst, ka ir iestājies parādnieka samaksas nokavējums. Tiesai nav pamata apšaubīt prasītāja līgumsoda 17,94 *euro*par Līgumā noteikto maksājumu kavēšanu par laika periodu no 2023. gada 7. oktobra līdz 2023. gada 31. oktobrim aprēķinu, turklāt līgumsods nepārsniedz Civillikuma 1716. pantā noteikto ierobežojumu – 10 procentus no pamatparāda. Līgums nav apstrīdēts un ir spēkā esošs.

Ievērojot norādīto, tiesa atzīst, ka prasītājam ir tiesības prasīt līgumsoda samaksu par saistību izpildes kavējumu un par labu prasītājam ir piedzenams līgumsods par maksājuma kavējumu 17,94 *euro*par Līgumā noteikto maksājumu kavēšanu par laika periodu no 2023. gada 7. oktobra līdz 2023. gada 31. oktobrim.

[6.2] Nomas līguma speciālo noteikumu 3. punkts paredz atbildētāja pienākumu līguma pirmstermiņa izbeigšanas gadījumā samaksāt līgumsodu. Proti, konkrētajā gadījumā Līgums tika izbeigts pēc Līgumā noteiktā minimālā nomas termiņa beigām (12 mēneši), bet pirms līguma speciālo noteikumu 2. punktā noteiktā (27.10.2026.) termiņa beigām (Līguma Speciālo noteikumu 3. punkta 3. apakšpunkts).

Tā kā 2023. gada 31. oktobrī Līgums izbeigts, iestājies līguma Speciālo noteikumu 3. punktā paredzētais gadījums, proti, iznomātājam jāmaksā līgumsods 1 mēneša nomas maksas apmērā.

Parakstot Līgumu atbildētājs nenoliedzami ir piekritis arī nomas līguma Speciālo noteikumu 3. punktā paredzētajam līgumsodam līguma pirmstermiņa izbeigšanas gadījumā.

Saskaņā ar Civillikuma 1587. pantu tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesības atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Civillikuma 1716. panta otrā daļa noteic, ka līgumsods par saistību neizpildi vispār ir konkrēti noteikta naudas summa vai cita mantiska vērtība, kuru nedrīkst noteikt vairākkārtīgu (atkārtotu) vai pieaugošu maksājumu vai devumu veidā. Puses līgumā ir pielīgušas saistību maksāt vienreizēju līgumsodu par līguma pirmstermiņa izbeigšanu.

Līgumsoda apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas, taču tam jābūt samērīgam un atbilstošam godīgai darījumu praksei (*Civillikuma 1717. pants*).

Atbildētājs nav apstrīdējis piemērotā līgumsoda apmēru. Pierādījumus par to, ka ir veicis līgumsoda samaksu, lietā nav iesniedzis.

Tāpat tiesa secina, ka pušu noslēgtais Līgums neparedz piemērot nomniekam (atbildētājam) nekādas komisijas maksas par līguma noslēgšanu un administrēšanu, kuru mērķis būtu izdevumu segšana pilnīgi vai daļēji. Nomas maksājumos, ko nomas līguma izpildei jāveic nomniekam, sabiedrība ir ietvērusi tās izdevumu pozīciju segšanu līguma darbības 60 nomas maksājumos.

Līdz ar to nav šaubu, ka gadījumā, ja nomas attiecības tiek izbeigtas pirms termiņa, iznomātājs cieš zaudējumus, un jo mazāk maksājumus nomnieks veicis līdz līguma laušanas brīdim, jo lielāki prasītājam nodarītie zaudējumi, jo līgumā paredzēto nomas maksu, kurā ietverti visi prasītāja izdevumi, iznomātājs nesaņem.

Kā redzams no Līguma, sniegtā pakalpojuma būtība ir transportlīdzekļa ilgtermiņa, nevis īstermiņa noma, nodrošinot patērētājam iespēju lietot transportlīdzekli, ko patērētājs patstāvīgi izvēlas pie prasītāja par saprātīgu un vienmērīgu nomas maksu ilgtermiņā. Prasītājam kā iznomātājam bija tiesības paļauties uz to, ka atbildētājs saistības pildīs visā līgumā noteiktajā nomas līguma termiņā. Par visu nomas līguma periodu (60 mēnešiem) prasītājs kā iznomātājs būtu saņēmis kopā nomas maksu 8970 *euro* (149,50 x 60). Kā tas secināms no lietas materiālos esošajiem pierādījumiem, atbildētājs līguma ietvaros (līdz līguma izbeigšanai) ir veicis nomas maksu kopā 3139,50 *euro*, atlikušie maksājumi par nomas maksu ir 5830,50 *euro*.

Līdz ar to līgumsoda samērīgums vērtējams attiecībā pret visu noslēgto nomas līguma periodu, t.i., summu, kādu par iznomāto automašīnu prasītājs būtu saņēmis, ja Līgums netiktu izbeigts.

Ievērojot iepriekš teikto, pielīgtais līgumsods par līguma pirmstermiņa izbeigšanu 1 mēneša nomas maksas apmērā jeb 149,50 *euro* nav vērtējams kā nesamērīgs līgumsods.

Tādējādi tiesa atzīst, ka prasījums daļā par līgumsoda par līguma pirmstermiņa izbeigšanu 149,50 *euro* apmērā piedziņu ir apmierināms.

[7] Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 6. pantu, Ministru kabineta 2013. gada 29. janvāra noteikumu Nr. 61 "Noteikumi par parāda atgūšanas izdevumu pieļaujamo apmēru un izdevumiem, kuri nav atlīdzināmi" 2. punkts paredz parādnieka pienākumu atlīdzināt parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējam radušos parāda atgūšanas izdevumus 7 *euro* apmērā.

[8] Prasītājs lūdzis atzīt prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma pilnīgai izpildei saņemt no atbildētāja 6 % gadā no nesamaksātā parāda summas.

Civilprocesa likuma 195. pants noteic, ka taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru.

Saskaņā ar Augstākās tiesas Civillietu departamenta atziņām (sk. *2016. gada 29. janvāra lēmumu lietā Nr. SKC-1331/2016*) likumiskie procenti, tiesības uz kuriem norādītas tiesas spriedumā atbilstoši Civilprocesa likuma 195. pantam, būtu aprēķināmi par sprieduma izpildes nokavējumu, tātad, par laiku posmu pēc sprieduma labprātīgās izpildes termiņa beigām.

Lietas dalībniekam, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 195. panta pirmo daļu, pienākas procenti par pamatparādu un par citiem apmierinātajiem blakus prasījumiem, kā arī piedzītajiem tiesāšanās izdevumiem (sk. *2021. gada 15. decembra Senāta Civillietu departamenta senatoru kopsapulces lēmumu*).

Tiesa atzīst prasītāja lūgumu par pilnībā pamatotu un apmierināmu.

[9] Civilprocesa likuma 41. panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus proporcionāli tiesas apmierinātajai daļai.

Tiesa atzinusi prasību par daļēji apmierināmu (22,08 %), līdz ar to no atbildētāja par labu prasītājam piedzenama prasītāja samaksāta valsts nodeva 82,37 *euro* apmērā.

[10] Civilprocesa likuma Pārejas noteikumu 185. pants noteic, ka tiesa, taisot spriedumu lietās, kas ierosinātas līdz 2025. gada 31. martam, piedzen no pusēm valsts labā summas, ko iemaksājusi valsts par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu atvasinājumu izgatavošanu, piegādāšanu, izsniegšanu un rakstveida pierādījumu atgriešanu atbilstoši šajā likumā noteiktajai kārtībai un 39. un 40. panta noteikumiem, kas bija spēkā līdz 2025. gada 31. martam.

Kopējais ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu apmērs lietā ir 9 *euro*.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 40.panta pirmajai daļai, Ministru kabineta 2022.gada 11.janvāra noteikumu Nr.20 "Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu aprēķināšanas kārtība" 14., 15.punktam (*spēkā līdz 31.03.2025.*) no atbildētāja valsts labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas dokumentu atvasinājumu izgatavošanu un piegādāšanu lietā 1,99 *euro*, kas ir 22,08% no lietā faktiski radušajiem ar lietas izskatīšanu saistītiem izdevumiem.

Savukārt no prasītājas, atbilstoši Civilprocesa likuma 42.panta trešajai daļai, par labu valstij proporcionāli noraidītajai prasības daļai piedzenami Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktā noteiktie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu lietā, kas ir 7,01 *euro*.

[11] Ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu tiesa nosaka sprieduma labprātīgas izpildes termiņu 10 dienas no tā spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 93., 96., 193., 204.[1], tiesa

nosprieda

apmierināt prasību daļēji.

Piedzīt no /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, par labu SIA „Watu Auto”, reģistrācijas numurs 40203257190, galveno parādu 596,75*euro*, līgumsodu 167,44 *euro* un tiesas izdevumus 82,37 *euro*, kopā 846,56 *euro* (astoņi simti četrdesmit seši *euro* un 56 centi).

Samaksa veicama AS „Citadele Banka” kontā Nr. LV07PARX0023485490002.

Noraidīt prasību daļā par parāda 2696,68 *euro*, kas sastāv no nekompensētās transportlīdzekļa atlikušās vērtības summas 2630 *euro*, Transportlīdzekļa pārdošanas izdevumiem 52,27 *euro*, administratīvajām izmaksām 14,41 *euro*, piedziņu no atbildētāja.

Atzīt SIA „Watu Auto”, reģistrācijas numurs 40203257190, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, likumiskos procentus 6 % no 846,56*euro* (astoņi simti četrdesmit seši *euro* un 56 centi) par laiku līdz sprieduma izpildei.

Piedzīt no /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 1,99*euro* (viens *euro* un 99 centi), kuru samaksa veicama: Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr. 90001672316, BIC kods TRELLV22, kontā Nr. LV51TREL2190458019000, iemaksas mērķis: 21490, civillietā Nr. C73773324.

Piedzīt SIA „Watu Auto”, reģistrācijas numurs 40203257190, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,01*euro* (septiņi *euro* un 1 cents), kuru samaksa veicama: Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr. 90001672316, BIC kods TRELLV22, kontā Nr. LV51TREL2190458019000, iemaksas mērķis: 21490, civillietā Nr. C73773324.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas, nosakot pienākumu iesniegt Zemgales rajona tiesā pierādījumus par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas Zemgales apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Zemgales rajona tiesā (Ogrē).

Tiesnesis Dz.Melbārdis

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU.